N°. 266. 1839

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Donderdag 7 November.

F R A N K R IJ K.

PARIJS, den 5den November.

De gewone briefwisseling behelst heden een vertoog over de aanstaande zitting der wetgevende kamers, waarvan het volgende het hoofdzakelijke is: Nog nimmer heeft de opening der kamers onder alle klassen van lieden zoo veel belangstelling gewekt dan thans. Gewoonlijk is de vereeniging der gedeputeerden een voorwerp van nieuwsgierigheid; men wil weten of het ministerie de meerderheid voor zich hebben zal of niet; maar ditmaal zijn de materiele belangen te naauw met de politieke aangelegenheden verbonden, dan dat het nu maar bloote nieuwsgierigheid zou zijn. Op het eind van de vorige zitting had de onbekwaamheid van het ministerie het meerendeel van de hoofden in de kamer van hetzelve verwijderd. De heeren *Odillon Barrot*, *Thiers*, *Guizot*, *Duchatel*, *Humann*, *Soult* en hunne volgelingen waren het ministerie min of meer vijandig geworden; en thans is de vraag of zij daarmede voortgaan zullen. In het laatste geval zullen het niet zoo zeer de staatkundige kwestien zijn, met uitzondering evenwel van de spaansche interventie, die de middelen aan de hand zullen geven om het ministerie aan te vallen. De aanval en verdediging schijnen zich voornamelijk te zullen bepalen tot twee groote, geheel materiele onderwerpen: de conversie van de renten en de spoorwegen. Sommige lieden hebben het gerucht zoeken te verbreiden, dat het ministerie, om de oppositie voor te komen, besloten was om zelf een plan van reductie aan te bieden; men zou daardoor de oppositie een harer voornaamste wapenen ontnemen en op de verwerping van de kamer der pairs rekenen, zoo dat de maatregel toch niet tot stand zou komen. Wat het vraagstuk van de spoorwegen aanbelangt, het ministerie zou beginnen met de meerderheid der kamer voor te houden, dat wanneer zij in het vorig jaar de ontwerpen van het gouvernement, om de groote spoorwegen voor 's lands rekening te laten aanleggen, niet verworpen had, het thans zoo noodlottig niet met de kompagnieschappen en derzelver aandeelen zou gesteld zijn; hetzelve zou aan het overgroot getal te gelijkertijd in omloop gebragte aandeelen de crisis toeschrijven, die thans de parijsche beurs bedreigt. Van den anderen kant zal het ook wel de oppositie niet aan middelen ontbreken om de schuld op het gouvernement te werpen. Men zou hetzelve te laste leggen dat de door het bestuur voorloopig gedane arbeid door de kompagnieschappen is moeten verbeterd worden, dat men bovendien aan de kompagnieschappen zoo weinig voordeelen gelaten heeft, dat de kans van goeden uitslag geheel verloren ging; daarom moesten de kamers in de aanstaande zitting aan de kompagnieschappen betere voorwaarden verzekeren, onder anderen de verhooging van het tarief. Hoe de zaken ook liepen, het ministerie, dat denzelfden weg als het vorig jaar schijnt te willen bewandelen, zou tegen eene aanzienlijke oppositie te worstelen hebben.

— Ofschoon het getal der te Parijs tegenwoordige gedeputeerden nog niet groot is, hebben zij toch reeds voorloopige bijeenkomsten gehouden, om over de keuze van den president en der vice-presidenten in de aanstaande zitting te spreken. De heer *Dupin* is, zegt men, dit jaar verzekerd dat het ministerie zijne verkiezing begunstigen zal. De heeren *Guizot* en *Odillon Barrot* zouden echter bij sommige gedeelten van de kamer evenzeer in aanmerking komen.

— Het onderhoud van het museum van Versailles rekent men dat meer dan een millioen fr. jaarlijks kost. Het bestuur van de civiele lijst heeft, zegt men, de hoop niet opgegeven, om een subsidie ter gemoetkoming in de groote gedane kosten te bekomen.

— Verscheiden kabinets-kouriers zijn sedert twee dagen van het ministerie van buitenlandsche zaken naar Madrid vertrokken. Men denkt dat zij betrekking hebben op de jongste gebeurtenissen te Valencia.

— Heden werd door de beide ministers *Molé* en *Montalivet* een bezoek bij den infant don *Francisco da Paula* afgelegd.

— Omtrent het gebeurde te Valencia heeft men geen andere berigten dan hetgeen in de bijzondere verhalen der Madridsche bladen vermeld wordt. Volgens dezelve zou de aanleiding tot de aldaar voorgevallen moordtooneelen voor een deel te wijten zijn aan het besluit der autoriteiten en van den politieken chef, om zich in het kasteel in veiligheid te stellen, waardoor het volk, door het gezag niet meer weerhouden, aan zijne losbandige woede vrij den teugel vierde. Sommige der Madridsche bladen willen de aanleiding op de karlistische gevangenen werpen, die onophoudelijk de op schildwacht voor hunne gevangenis staande soldaten, door allerlei schampere vragen of door scheldwoorden, verbitterden. De generaal *Mendez Vigo* was, volgens diezelfde verhalen, te ver in zijn ijver gegaan, had zelfs den degen getrokken, om de verzamelde volkshoopen uit een te drijven, op welk oogenblik een kogel zijne borst trof en hij na vier minuten overleed. Zijn lijk werd in een nabij zijnd huis gedragen, waar het bleef, zonder dat iemand er navraag naar kwam doen. Hij had des morgens, toen de beweging ontstond, aan den generaal *Borso*, die zich te Murviedro bevond, geschreven, om met zijne afdeeling te Valencia te komen; doch daar deze niet opdaagde, geloofde men dat de nieuwe autoriteiten tegenbevelen hadden gezonden. — Onder de ter dood gebragte karlisten waren 14 officieren.

— Uit Bayonne wordt van den 1sten November geschreven dat don *Carlos* zijn hoofdkwartier den 30sten nog te Azcotia had. *Maroto* bevond zich den 29sten nog te Balmaseda. *Espartero* trok naar den Opper-Ebro op in de rigting van Villarcayo; deze beweging en den hoogen waterstand der rivier hadden den karlistischen generaal *Balmaseda* in zijne plannen gehinderd; hij was in de vallei van Loza teruggekeerd, en den Ebro bijna op dezelfde plaats overgetrokken waar *Merino* den 23sten de rivier was overgegaan. — Volgens de berigten uit Saragossa, waren *Negri* en *Basilio Garcia* met 200 paarden van Arragon naar Oud-Kastilie getrokken.

— De rente was heden ter beurze rijzende; vooral de 3 pCt., ter zake van de aanstaande afknipping der coupons. De notering was heden (5 *November*) 5 pCt. 110,15; 3 pCt. 81,80; Nap. r. 101,70; Sp. Ardoin 17¾; Rom. L. 103¾.

D U I T S C H L A N D.

FRANKFORT, den 3den November.

De turksche minister van buitenlandsche zaken, *Reschid* pacha, heeft den 2den dezer zijne reis van Berlijn naar Parijs voortgezet, en de Russische geheimraad, graaf *von Pahlen*, is naar Petersburg vertrokken.

— Bij een kabinets-order der pruissische regering is dezer dagen het aanleggen van eenen spoorweg van Berlijn tot aan de grenzen van Saksen, vastgesteld; deze weg zal in de meest mogelijke regte linie worden daargesteld, en door Luckenwalde gaan.

— In bijzondere berigten uit Berlijn wordt geschreven: »De onlangs plaats gehad hebbende gebeurtenis in Keulen houden de gemoederen levendig bezig. Reeds den 28 ll. des avonds, was, naar men thans verneemt, het berigt daarvan, door middel eener telegraphische depeche, in korte bewoordingen, alhier ontvangen. Dadelijk had daarop eene beraadslaging in den staatsraad plaats, doch van het daarin behandelde is niets met zekerheid bekend geworden. Thans begint de regering in te zien, dat het tot hiertoe gevolgde stelsel niet de uitwerking heeft, die men van hetzelve verwachtte, en zij zal dus tot meer krachtdadige maatregelen overgaan.

» Naar het gerucht wil zal onze kroonprins in persoon eene reis naar de Rijn-provincien ondernemen en aldaar een' tijd lang vertoeven. Zulks verdient evenwel nadere bevestiging."

— De eerste burgemeester dezer vrijstad, de heer *Thomas*, is, ten gevolge van een' aanval van beroerte, overleden. Hij was een bekwaam en ijverig staatsman, die gedurende twintig jaren aanzienlijke openbare betrekkingen bekleed heeft. Het lijk des overledenen werd heden met groote plegtigheid ter aarde besteld. Bijna een honderdtal rijtuigen volgden den stoet.

— De vergadering der stenden voor het groothertogdom Saksen-Weimar zal den 25 dezer geopend worden.

— Z. M. de Keizer van Oostenrijk heeft een kabinetsbrief uitgevaardigd, waarbij aan den burgemeester en de burgerij der hoofdstad Hoogstdeszelfs tevredenheid wordt betuigd, over de bewijzen van getrouwheid en liefde, door dezelve bewezen, bij den

terugkeer der keizerlijke familie uit het Lombardijsch-Venetiaansch koningrijk.

— In berigten uit Griekenland over Triest, wordt nog zeer over geldgebrek geklaagd, waardoor het bestuur zich in werkelijke verlegenheid bevond.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 7den November.

Z. K. H. de Erfprins *van Oranje* is, op den middag van den 3den, te Keulen aangekomen, en heeft, na kort oponthoud, de reis naar Stuttgardt voortgezet.

Naar men verzekert zou Z. Exc. de graaf *van der Duyn van Maasdam* zich nog tweemaal naar Stuttgart begeven, in de eerste plaats ten einde te onderhandelen over de schikkingen, welke er alsnog over het te sluiten huwelijk van Z. K. H. den Erfprins *van Oranje* moeten worden getroffen, terwijl de tweede reize van Z. Exc. bij de sluiting van dat voorgenomen huwelijk zou plaats hebben.

— Ten einde bij de te doene benoeming van drie kandidaten tot aanvulling der opengevallen plaats van lid der Algemeene Rekenkamer in aanmerking te komen, hebben zich tot dus verre tot de Tweede kamer der Staten-Generaal gewend de volgende heeren: 1°. *H. C. Jungbluth*, commies kassa-ambtenaar bij de Algemeene Rekenkamer; 2°. *J. L. Le Houx*, hoofd-ontvanger van den waarborg op de gouden en zilveren werken; 3°. *M. van Meurs*, hoofd-ambtenaar, belast met de financiele aangelegenheden van Noord-Braband; 4°. *A. H. Lenshoek*, ontvanger der registratie en domeinen; 5°. Mr. *M. H. van Son*, administrateur van 's Rijks schatkist in de provincie Drenthe; 6°. *P. van Gennabeth*, oud professor aan het Athenaeum te Brugge; 7°. *H. A. Gobius*, ontvanger der directe belastingen te Schiedam; 8°. *W. J. Ockerse Rutten*, commies der Algemeene Rekenkamer; 9°. Mr. *P. Bicker Caarten*, controleur van 's Rijks belastingen te Zwolle; 10°. Mr. *A. F. J. Romswinkel*, referendaris bij het departement van Binnenlandsche zaken; 11°. *J. F. van Mansvelt*, hoofd-ambtenaar bij de Algemeene Rekenkamer; 12°. Jhr. *W. A. Beelaerts van Blokland*, te Rhemmershuizen, prov. Utrecht; 13°. *J. P. C. Lampsins*, lid van de arrondissements regtbank te Hoorn; en 14°. Mr. *R. V. van der Hoeven*, oud hoofd-ambtenaar bij de Algemeene Rekenkamer.

— Naar men verneemt heeft het Z. M. behaagd, aan den matroos der eerste klasse *J. de Laade*, de straffe des doods met den strop welke tegen denzelven was uitgesproken, bij vonnisse van den Zeekrijgsraad, aan boord van Zr. Ms. wachtschip *Euridice*, van den 29 Augustus ll., in appel bekrachtigd bij sententie van het hoog militair geregtshof van 3 October daaranvolgende, ter zake van poging tot desertie naar den vijand, — veranderd in die van militaire gevangenis voor den tijd van vijftien jaren, met instandhouding der tegen hem uitgesproken [illegible].

— Men schrijft ons uit 's Gravenhage, dat de geëmplooijeerden der griffie van den Hoogen Raad, de heeren *P. Germain*, als eerste, *D. R. Reynders*, als tweede en *A. van den Berg*, als derde klerk, ll. zaturdag den eed van geheimhouding in handen van den president van den Hoogen Raad hebben afgelegd, bij welke gelegenheid gemelde voorzitter die heeren met eene hartelijke toespraak in hunne functien heeft geinstalleerd en hun in hunne betrekking geluk gewenscht.

— Men leest in de *Amsterdamsche Courant* het volgende:

» Den 2den dezer, des avonds, overleed alhier, in den ouderdom van 49 jaren, de heer *Jan van Eeghen*, lid van den achtbaren raad dezer stad, directeur van de Nederlandsche bank, enz. Hij was een kundig, regt goed, gemoedelijk, nederig en weldadig man. Hij stond het stedelijk bestuur ijverig ten dienste, was in onderscheidene betrekkingen stil en kalm, maar toch vast en pligtmatig werkzaam. Zijn verlies is in het algemeen, maar voor zijn talrijk gezin en geachte betrekkingen, bijzonder treffend."

— Te Rotterdam zal binnen weinige dagen, in een der lokalen van het Gemeenelandshuis van Schieland, voor het publiek ten toon gesteld worden, de uitmuntende schilderij van den ridder *C. Kruseman*, voorstellende het kwetsen van het paard van Z. K. H. den prins *van Oranje*, bij Bautersem.

— In het *Amsterdamsch Handelsblad* wordt een berigt gevonden uit Leiden, nopens eenig misverstand tusschen de studerende jeugd, ter zake van het bezoek van een student in een koffijhuis, waarop sommige studenten beweerden dat dezelve, voorals nog, geen regt had, terwijl anderen het tegendeel staande hielden; de eene partij wilde dan den student uit het koffijhuis dringen, en de andere zulks beletten; hetgeen de tusschenkomst der politie ten gevolge had. Van dit voorval was een overdreven ophef gemaakt. De rust was intusschen sedert niet alleen niet meer gestoord, maar het voorval had zelfs die goede uitwerking gehad, dat er eene commissie benoemd was, belast met de herziening der wetten, waarvan men zich veel goeds voorspelde.

— Men schrijft uit Harderwijk het volgende: Verscheiden groote landeigenaren op de Veluwe beklagen zich, sedert eenigen tijd, over herhaalden boschbrand, zoowel in eiken- als dennenbosch, waardoor zeer aanzienlijke schade veroorzaakt wordt. Er zijn menschen, welke die ongevallen aan brandstichting toeschrijven, en de oorzaak in kwaadwilligheid jegens de landeigenaren meenen te moeten zoeken. Hoezeer het een en ander hoogstonwaarschijnlijk voorkomt, zou het toch van belang wezen, de aandacht van het gouvernement daarop te bepalen, ten einde die rampen zoo mogelijk voorgekomen worden, als kunnende niet missen of de rijke eigenaar moet door de herhaling ontmoedigd worden, en zal op die wijze in den grond worden geholpen.

— De uitbreiding der vestingwerken aan het fort Bath, Zuid-Beveland, met de aardewerken, is den 3den dezer te Vlissingen aanbesteed, door den kolonel directeur der fortificatiewerken in de provincie Zeeland *Ninaber*, en aan den minsten inschrijver, zijnde de rijks aannemer *Prins* van Sliedrecht, voor eene som van *f* 73000, toegewezen.

— Uit Lünenburg heeft men het berigt ontvangen, dat aldaar, des nachts ten 4 ure, op het koninklijk slot brand is ontstaan. Door de onverwijld aangebragte hulp, is dezelve echter spoedig gebluscht geworden, zonder groote schade aan te rigten.

Wij ontleenen uit de *Middelburger Courant* het volgende verslag: » Partikuliere berigten wegens de expeditie naar de kust van Guinea, welke in het voorjaar, onder wijlen den generaal-majoor *Verveer* plaats had, vermelden de navolgende bijzonderheden:

» Gelijk men weet is op den 22sten April 1838, van den Helder, naar zee vertrokken Zr. Ms. geraseerde korvet *de Amphitrite*, onder bevel van den kapitein-luitenant-ter-zee *Tengbergen*, bestemd naar de kust van Guinea, en den volgenden dag uit Hellevoetsluis Zr. Ms. transportschip *de Merwede*, luitenant-ter-zee der 1ste klasse *Stort*, aan boord waarvan acht passagiers, als: de 2de luitenants *Willemsen* en *van der Ven*, de 2de luitenant-kwartiermeester *van Emmerik*, de officieren van gezondheid *Rapparini*, *Maijer* en *Leilinger*, met de militaire ambtenaren *Verhoeff* en *Derx*; met het partikuliere transportschip *de Rhoon en Pendrecht*, bevelvoerder *Schaap*, waarop zich bevonden de heer generaal-majoor *Verveer*, de heer gouverneur *Bosch*, de militaire ambtenaar *van Steenhoven Maarschalk*, de kapitein *Stander*, de infanterie-kapiteins kompagnies-kommandanten *van Hobbergen* en *Reinac*, de artillerie 1ste luitenant *Kuik*, fungerend adjudant, kommandant der artillerie; de 1ste luitenant der artillerie *Eckstadt*; de 1ste luitenant *Deeckens* en de 2de luitenants *Koek* en *von Stracka*, met ruim twee honderd infanterie en artillerie onder-officieren en verdere manschappen, mitsgaders nog de chirurgijn-majoor bij [illegible] en de gewezen gouverneur der te Delft zijnde jonge Ashantijnsche prinsen, thans agent ter kuste van het kantoor der heeren *Hoboken en Zoon*, de heer *Welsing*.

» Den 9den Mei, 's avonds, wierpen *de Rhoon* en *de Amphitrite* het anker voor de stad Santa-Crux, op het eiland Teneriffe, een der Canarische eilanden, alwaar de Nederlandsche vlag alle eer is aangedaan, en in den namiddag van den 13den Mei arriveerde er ook Zr. Ms. transportschip *de Merwede*. In gemeenschap verlieten de drie schepen den volgenden dag Teneriffe. Van *de Rhoon* had men de Afrikaansche kust den 1sten Junij reeds in het gezigt; *de Merwede* wierp den 7den daaranvolgende het anker ½ mijl van den wal voor het fort Hollandia, te Axim, gekommandeerd wordende door den 2den luitenant-adsistent *Pignari*, hetgeen *de Rhoon* den 9den dito deed; *de Amphitrite* was reeds voor Elmina. Eenige dagen daarna vertrokken *de Rhoon* en *de Merwede* langs de kust naar het fort Oranje te Saccondé, over hetwelk tot bevelhebber werd aangesteld de heer kapitein *Stander*; de geneeskundige dienst werd opgedragen aan den officier van gezondheid *Raparini*; eenige der expeditionnaire onder-officieren en manschappen werden op hetzelve gedetacheerd, en *de Merwede* bleef provisioneel voor hetzelve gestationeerd. *De Rhoon* vertrok van daar den 14den naar Elmina, alwaar dat schip dien dag des morgens aankwam, en saluut van *de Amphitrite* als het kasteel St. George d'Elmina werd gesalueerd, hetgeen beantwoord werd; denzelfden dag debarkeerde de opperbevelhebber met den gouverneur en eenige officieren. Met gelijke vreugd als hun-edele door de negerbevolkingen werden, bestaande in geweerschoten, muzijk, dansen en springen, werden ook de overige militaire ambtenaren, officieren en verdere troepen, den volgenden dag, toen zij debarkeerden, gerecepieerd; de negers gaven al dadelijk hun verlangen te kennen om met hun uit te trekken, ten einde de afgevallene en oproerige volks-stam van Hanta te helpen verslaan. Te Elmina bevonden zich als blanken de kommandeur ad interim *van der Eb*, kapitein; de fabriek- en magazijnmeester [illegible], 1ste luitenant; de 2de luitenant [illegible], de provisionele adsistent [illegible], en [illegible], als de adsistenten [illegible] en *Cor*[illegible], 30 inlandsche soldaten en ruim 200 rekruten [illegible] soldaten bestemd. De voorbereiding tot het voorgenomen krijgsbedrijf, den 1sten Julij, gedurende welke tusschenruimte er onderscheidene negervolkeren en hoofden hunne diensten den Nederlandschen opperbevelhebber kwamen aanbieden, en aan den Elminaschen neger-koning en zijne vaandrigs of officieren presenten van gouvernementswege, bestaande onder anderen in militaire hoeden, sabels, spiegels en likeurkelders werden uitgereikt, op eene plegtige wijze, op denzelfden dag dat dagelijks troepen paradeerden

en aan inlandsche militairen medailles voor 24 en 12jarige trouwe dienst werden uitgereikt. Op het laatste van Junij vertrokken naar Saccondé de heeren *Bosch* en *Maarschalk* en de onder-adjudant *Schimmelketel*, met de Elminasche negers, bezetting en rekruten, ongeveer 3 à 4000 man, met de vrijburgers, een en ander afgedeeld in kwartieren, voorzien van Hollandsche vlaggen aan pieken.

» De opperbevelhebber en verdere heeren officieren en manschappen vertrokken den 1sten Julij, aan boord der *Rhoon*, in gezelschap met *de Amphitrite*, naar Saccondé, 6 mijlen van Elmina, hetwelk door stoom- en wind- tegenstand, den 10den eerst door hen bereikt werd. De landziekte heerschte destijds reeds onder de blanke troepen aan boord. Den 11den 's morgens rukte het leger op tegen den oproerling, langs het strand, naar de eerste vijandelijke plaats Taccorary, bekend door het gevecht in October, a. p., en door het militair bezoek van den admiraal *de Ruiter*. Op de gewapende negers die de vlakte [illegible] op het strand en de bosschen, werden dadelijk eenige [illegible] en granaten geschoten, waardoor de vijand dadelijk de vlugt nam; alhier werd het bivouac opgeslagen; de huizen waren meest allen verlaten. Den volgenden dag rukte men naar Boutry, alwaar op het fort Ratenstein door den generaal deszelfs hoofdkwartier werd opgeslagen; de vijand deed evenwel niets dan vlugten in de zeer digte bosschen langs de verbazend steile rotsen, hetgeen voor onze troepen het onmogelijk maakte om hem verder te vervolgen, en met hem eens ter deeg in aanraking te komen. Hoedanig dit de omstandigheden deed veranderen, is het de onzen evenwel gelukt het oproerige negerhoofd *Bonsoe* te vatten, welke dadelijk aan boord der *Merwede* is overgevoerd, op hetwelk hij gelegenheid vond een kant te maken, hetgeen evenwel door de waakzaamheid is belet; waarna hij aan eenen krijgsraad is overgegeven, die hem ter dood veroordeeld heeft, zijnde hij aan eene hooge galg opgehangen.

(*Vervolg en Slot in een volgend Nommer.*)

De belgische *Indépendant* weerspreekt het gerucht door verscheidene belgische bladen gegeven, dat het effectief van het leger met 6000 man troepen en met een regiment kavallerie zou vermeerderd worden.

— De *Commerce Belge* komt heden in het geheel niet terug op het gisteren gemelde berigt nopens de ontvangst te Brussel van het eind-protocol der Londensche conferentie.

— Den 4den dezer is de nieuwe bisschop van Gent, de heer *Delebecque* in de St. Bavo-kerk, met groote plegtigheid gewijd geworden.

— Men hoort thans niet meer gelijk vroeger, dagelijks klagten in Belgie over de dienst der spoorwegen. De nieuwe directie schijnt zich veel moeite te geven om alle klagten voor te komen.

— Gisteren (6 November) waren te Antwerpen genoteerd: Belg. 102¼; O. Met. 107; Spanje 17¼; Differed. 5; Nap. r. 93¾; Rom. L. 101½, ⅝; Certif. te Antw. 101; Wissel op Amst. [illegible] pCt. verl. [illegible]

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Te *Brunswijk* is in de helft der vorige maand de in *Duitschland* zeer bekende declamator Solbrig, die zich bijzonder verdienstelijk maakte door zijne bevordering van het Onderwijs in de kunst van declamatie, in hoogen ouderdom en in behoeftige omstandigheden overleden. — De Italiaansche Akademie te [illegible] Prins Johan van *Saksen*, [illegible] vertaling der gedichten van Dante, onder hare medeleden opgenomen. — De beide duitsche schilders Lessing en Bendemann, wier stukken op de tentoonstelling te *Parijs* in het vorig jaar buitengewone bijval ten deel viel, zijn door koning Lodewijk Philips met de ridderorde van het legioen van eer beschonken. — Te *Munchen* is in het laatst der vorige maand de voor het observatorium van *Petersburg* bestemde refractor, de grootste van die nog vervaardigd werd, in een bijzonder daarvoor opgeslagen lokaal, gesteld geworden, ten einde door den russischen [illegible] beproefd, die bijzonder met dat oogmerk [illegible] gezond is. De kijker van dezen refractor werd door den opticus Merz vervaardigd, en het werktuigkundige gedeelte, door den mechanicus Mahler, beiden mede-eigenaars van het optische Instituut van Utzschneider-Frauenhofer te *Munchen*. — Van Becker's-*Weltgeschichte* wordt thans te *Berlijn* eene zevende verbeterde uitgave, voortgezet tot op het einde van 1837 aangekondigd. Deze uitgave zal in 14 deelen bestaan; een supplementband, welke de geschiedenis van 1815 tot 1837 bevat, is afzonderlijk voor 1 Thlr. verkrijgbaar. — De Erlangsche hoogleeraar en hofraad K. W. Boettiger, heeft de uitgave eener *Weltgeschichte in Biographien* aangekondigd, in zes octavo-boekdeelen, voor den inteekeningsprijs van [illegible]. Het werk zal te *Berlijn* bij Duncker en Humblot uitgegeven worden.

Denemarken. — Thorwaldsen is thans ijverig bezig met de rangschikking van al de door hem naar *Kopenhagen* medegebragte kunstvoorwerpen, en die zich reeds daar bevonden, te zamen bestemd voor het nieuw museum, dat naar hem genoemd zal worden. Door den arbeid dien hij op zich genomen heeft, schijnt zijn verblijf in *Denemarken* langer te zullen duren dan eerst zijn voornemen was. — De medailleur Christensen heeft een gedenkpenning op de toezending der bovengemelde kunstschatten, ter eere van Thorwaldsen, vervaardigd, op de voorzijde ziet men het welgetroffen profiel des kunstenaars, met het omschrift: Albertus Thorwaldsen, Sculptor Danus. Rondom wordt Alexander's intogt in *Babylon* voorgesteld. Op de keerzijde rust op een *Dolfin de Nymph Galathea*, en ander bijwerk. De medaille is ten uiterste keurig bewerkt, en haar vervaardiger heeft zich daardoor eene plaats in de deensche Akademie van schoone kunsten verworven. — Op den 6den der vorige maand hield het oudheidkundig genootschap te *Kopenhagen*, zijne gewone driemaandelijksche vergadering, welke deze maal door de tegenwoordigheid van Thorwaldsen een bijzonderen luister werd bijgezet. Te dier gelegenheid werd de thans in zijn vaderland overal met de grootste onderscheiding onthaalde beeldhouwer, namens het genootschap, en als een blijk van erkentenis zijner groote verdiensten, een exemplaar aangeboden der onlangs uitgegevene *Antiquitates Americanae*, zijnde eene verzameling van berigten over de ontdekkingsreizen der oude Noormannen naar *Amerika* van de tiende tot de veertiende eeuw; een werk waarin niet slechts de tot heden bijna nog onbekende daadzaken van de eerste bewijsbare ontdekking der nieuwe wereld door de oude Noormannen wordt gestaafd, maar waarin, onder anderen, ook Thorwaldsen's geslachtregister voorkomt en zijne afkomst aangewezen van Thorsin Carlsefne, een der vermaardste bewoners van *Amerika* in de elfde eeuw. Bij de overgave van dit werk, rigtte de hoogleeraar Finn Magnusen zich tot Thorwaldsen en sprak hem met de volgende woorden toe: » Uw naam is een der grootste sieraden van dit boek en dit is de reden waarom het bestuur van dit genootschap, uit deszelfs naam, het aan Thorwaldsen zelven aanbiedt, met dringende bede om hetzelve wel te willen aannemen. Het zal u aangenaam zijn uit dit werk te vernemen, dat de naam van Thorwaldsen, welke, door u, der geheele beschaafde wereld, maar in het bijzonder den bewoners van het noorden dierbaar is, voor meer dan 800 jaren reeds door uw voorgeslacht in de beide halfronden gedragen werd. De beteekenis van dien naam is eigenlijk *de met poort's kracht toegeruste*, en voorzeker had het lot voor Thorwald's zoon de eer bewaard, dat de onsterfelijke barden van onze dagen van hem zongen: » Thor *van Ysland roept in Rome* Kroneron *in 't leven terug*." Gelukkig zijn wij, dat Thorwaldsen's beitel niet alleen in *Rome* en voor *Rome* gewerkt heeft; wat hijnit *Italie's* marmerwanden gehouwen heeft, prijkt nu in den *Skiolder* koningsburgt en in de kerkgebouwen der *Axelstadt*; de laatste nakomelingen zullen nog zijn werk bewonderen, ter plaatse waar wij deze kunstschatten, door den edelen stichter aan zijne vaderstad geschonken, zullen bewaren, — ja zelfs op het vergelegen *Ysland*, het Eiland van uwen voorouderlijken stam, in goud arm, maar rijk in roeping, welken het met trouw en ijver voor de helden en dichters van vroegere dagen bewaard heeft. Met regt voorspelde Thorgone, de heidensche Vala, van uwe stammoeder van later geslacht, dat hetzelve krachtig, luisterrijk en heerlijk zoude zijn, en dat heldere stralen van hetzelve zouden uitschieten als zij u te voorschijn mogt brengen."

Frankrijk. — In de jongste zitting der Akademie van wetenschappen werd door den heer Arago een verslag gedaan van den arbeid der leden van het observatorium te *Rome*, betreffende in het bijzonder den ring van *Saturnus*, en over den invloed der maan op de bewegingen van den barometer. De gezegde geleerden meenen in den zonderlingen wachter of band, die *Saturnus* omgeeft, zes zwarte streepen of lijnen ontdekt te hebben; terwijl zij het overigens niet eens zijn met de oude waarnemingen opzigtelijk de variatien van den barometer in de onderscheidene maans-perioden. — Tot directeur van het koninklijk instituut van doofstommen te *Parijs* is dezer dagen benoemd geworden, ter vervanging van den heer Ordinaire die zijne demissie genomen had, de heer A. Delanneau, de zoon, die reeds sedert eene reeks van twintig jaren zijne zorgen aan de opvoeding en het onderwijs der jeugd besteedde. — Te *Parijs* is den 30sten der vorige maand voor de eerste maal opgevoerd *Maria Padilla*, een treurspel in vijf bedrijven van den heer Ancelot, aan hetwelk de levendigste bijval is te beurt gevallen. — De oudheidkundigen van het te *Parijs* gevestigd genootschap voor de naspeuring der oudheden van *Carthago* hebben de vruchten van hun onderzoek uitgegeven in één 8°. boekdeel getiteld: *Excursions dans l'Afrique septentrionale*; het werk is verrijkt met copijen van opschriften, en zwarte en gekleurde platen. Met betrekking tot het onderzoek van *Noord-Afrika*, verneemt men thans te gelijk, dat de Akademie van opschriften en wetenschappen eene commissie benoemd heeft om de oudheden van die streken wetenschappelijk na te vorschen. Onder de leden behooren de Bibliothekaris der stad *Algiers* Berbrugger en de scheepskapitein Falbe, bekend door zijne verhandeling over de ligging van *Carthago*. Van de commissie die het gouvernement zoude benoemen, hoort men niets meer. — Het aantal werken dat heden ten dage over de krijgskunde en krijgsstudie wordt uitgegeven, is met een deel vermeerderd van den luitenant-

generaal DUROUR, die het onderwerp op eene wijze behandeld heeft zoo als er weinigen voor hem deden. Hij heeft namelijk *l'art de la guerre*, in een dichtstuk van 10 zangen bezongen.

175ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Vijfde Klasse.

27ste Trekking.

N°. 19244; N°. 16636, N°. 2207, ieder een prijs van ƒ 1000.

28ste Trekking.

N°. 5995; N°. 5969, N°. 14692, ieder een prijs van ƒ 1000; N°. 11039, een prijs van ƒ 20,000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS werden gisteren (6 *November*) genoteerd: Ned. W. S. 2½ pCt. 53¾, dertien zestiende, ¾; dito 5 pCt. 101 zeven zestiende; Kansbill. 24, een zestiende; Handelm. 173½, ⅝, ½; O. Indie 5 pCt. 99 negen zestiende; Rijn Spoorw. 104⅜, 104; Ardoins 17½, ⅝; Oude Russen 106⅝; Roebels 6 pCt. 69¾; Columb. 16 drie zestiende.

*** Bij K. LION, Slijter der Koninklijke Loterij te *Steenbergen*, alwaar in vorige Loterijen onderscheidene hooge Prijzen zijn getrokken, is thans in de 175ste Loterij en de tweede klasse op N°. 8373 getrokken de kapitale prijs van ƒ 20,000, en in de thans trekkende vijfde klasse 23ste Lijst op N°. 7068 een prijs van ƒ 10,000 en op N°. 8380 op de 8ste lijst eene premie van ƒ 2000 en op N°. 8271 op de 9de Lijst een Premie van ƒ 600. En zijn thans bij hem voor de vierde en laatste week, te bekomen HEELE en GEDEELTEN van LOTEN.

Steenbergen, 2 November 1838.

BEKENDMAKING.

De Directeur der Bank van Leening te *Breda*, zal, op last der Commissie van Administratie derzelve Beleenbank, op Woensdag den 19. December aanstaande, aanvangende des morgens ten *tien* en des namiddags ten *twee* ure, aan het Lokaal der Bank, in het openbaar doen Verkoopen:

De VERSTANE PANDEN van de maanden *Julij*, *Augustus* en *September* 1837. Zullende de GOEDEREN daags te voren op dezelfde uren, aldaar te zien zijn.

Men zal de Verkoopbaar Vervallen Panden kunnen lossen, of daarvan de Interessen aanzuiveren, voor of uiterlijk op Dingsdag den 11. December te voren.

Breda, den 6. November 1838.

De Directeur,
J. D. M. SNOECK.

VOOR HET RIJK.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

Administratie der Domeinen, Wegen, Vaarten, enz.

Provincie NOORD-BRABAND. Agentschap te BREDA.

AANBESTEDING VAN

SPIT- EN AARDEWERKEN,

BENEVENS LEVERANTIE EN AANVOER VAN

STRAATMEST,

in de Domaniale Bosschen en Plantaadjen.

De AGENT van het DOMEIN te *BREDA*, zal, op Maandag den 19. November 1838, 's morgens om *tien* ure, ten Huize van den Heer J. VAN ALPHEN, in *den Zandberg*, buiten de Ginnekenpoort der Stad *Breda*, ten overstaan van den Notaris Mr. F. R. VAN NAERSSEN, residerende te *Breda*, publiek

AANBESTEDEN:

TE WETEN:

LIESBOSCH.

1. *Perceel.* *a.* Het Omspitten en Egaliseren der ...
   b. idem van circa 2 bunders Grond in den 1sten en en 2den *Liessenberg*.
   c. idem van een gedeelte Dreef van den omloop tegen den 3den *Liessenberg*.
   d. idem van 97,74 ellen Grond, in het perk *den Nieuwenakker*.
2. *Perceel.* De Leverantie van 375 kubiek ellen STRAATMEST, ten dienste van het *Liesbosch*.
3. *Perceel.* Het Aanvoeren van gemelde STRAATMEST, met het Berijden van eene gelijke hoeveelheid PLAGGEN of SLOOTAARDE.

MASTBOSCH.

1. *Perceel.* *a.* Het Omspitten der Dreef, beginnende aan het voorhekken op de *Heeve* in het *Hout* en loopende tot *Bulbeek*.
   b. idem van een perceel ZAAILAND, op den *Trippelenberg*, groot 44,23 ellen.
2. *Perceel.* De Leverantie van 190 kubiek ellen STRAATMEST, ten dienste van het *Mastbosch*.
3. *Perceel.* Het Aanvoeren van gemelde STRAATMEST, met het Berijden van eene gelijke hoeveelheid PLAGGEN of SLOOTAARDE.

ULVENHOUTSBOSCH.

1. *Perceel.* *a.* Het Omspitten van 1,20,95 ellen Grond, van en aan het *Beukendreefje*, in het *St. Annabosch*.
   b. idem van 3,08,57 ellen Grond, in het perk het *Nieuwland* aldaar.
   c. idem van de Dreef aan de westzijde tegen dit perceel.
   d. Het Maken van een KRUISDREEF, in het perk het *Heiveld*, in 't *Ulvenhoutschbosch*.
2. *Perceel.* De Leverantie van 150 kubiek ellen STRAATMEST, ten dienste van het *Ulvenhoutschbosch*.
3. *Perceel.* Het Aanvoeren van gemelde STRAATMEST, met het Berijden van eene gelijke hoeveelheid PLAGGEN of SLOOTAARDE.

De Algemeene en Bijzondere Voorwaarden van AANBESTEDING liggen ter lezing, ten Kantore van den *Agent*, en bij de *Plantaadjemeesters* van het *Domein*, bij wien ook nadere informatien en aanwijzingen te bekomen zijn.

De AGENT van het Domein,
M. SMITS.

*** De DIJKKOLLEGIEN van den Ouden en van de gecombineerde *Ouden Noord-*, *Toren-*, *Oost-* en *West-Meeren-Polders*, onder *Zevenbergen*, roepen bij deze op: alle de LANDEIGENAREN van voornoemden Polders, om te compareren Maandag den 19den November 1838, des voormiddags ten *negen* ure, ten Gemeente Huize binnen *Zevenbergen*, ten einde te raadplegen en te besluiten, over het VERBETEREN van den LANGEN- en KEUNDERTSCHEN WEG, zoo als de presente Land-Eigenaren, als dan zullen goedvinden en oordeelen te behooren.

Zevenbergen, den 2. November 1838.

Ter ordonnantie van dezelve Kollegien:
de Secretaris,
J. D. KLERCK.

OPENBARE VERKOOP.

Men maakt bekend, dat het LANDGOED, genaamd DE KOEKKOEK, gelegen onder de Gemeente *Made en Drimmelen*, nabij *Geertruidenberg*, nader omschreven in de Nos. 2.., 2.. en 2.. van dit Blad, ... geveild ... te *Geertruidenberg*, op den 29sten November 1838, des namiddags ten *drie* ure, ten Herberge van de Kinderen H. VENIS, terwijl de finale Verkoop zal plaats hebben insgelijks te *Geertruidenberg*, op den 13. December daaraanvolgende, mede des namiddags ten *drie* ure, ten Herberge van H. TINDAL, en zulks ten overstaan van den Notaris A. J. VERKOUTEREN, en in tegenwoordigheid van den Heere Kantonregter.

Opgemeld LANDGOED kan inmiddels nog worden bezigtigd, terwijl nadere inlichtingen en inzage der Kaart van den Platten Grond zijn te bekomen, zoo bij de Eigenaren, als ten Kantore van den Heer A. J. VERKOUTEREN, Notaris te *Geertruidenberg*, en ten Kantore van de Notarissen VAN DER LOEFF en VAN DER HOOP, te *Rotterdam*.

De Notaris J. ALDER, te *Bergen-op-Zoom*, zal, op den 20. November 1838, ten Koffijhuize van J. J. STAMBAERT, binnen dezelve Stad, presenteren in te zetten, en op den 27. November daaraanvolgende, ter zelver plaatse, finaal te Verkoopen:

Eene HUIZINGE, ... met den WERKHUIS en ERF, ... aan de ... zijde ... gemerkt E. N°. 18... ...

*** Bij de Boekhandelaren DE ERVEN DOORMAN, te *'s Gravenhage*, zal binnen kort het licht zien:

BIJDRAGEN tot de KRIJGSGESCHIEDENIS van *NAPOLEON BONAPARTE*, door den 2den Kapitein bij het Korps Rijdende Artillerie, E. van LÖBEN SELS, Adjudant van Zijne Excellentie den Heere Directeur-Generaal van Oorlog. *Eerste Aflevering*, (Veldtogten van 1796-1797 en 1800 in *Italië*; 1800 in *Duitschland*.) 500 bladzijden, met vijf Plans en eene Algemeene Kaart van het Tooneel des Oorlogs.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.